

Utdanningsplan for spesialiteten Indremedisin (LIS 3).

Publisert juni 2019

Utdanningsvirksomheten skal sørge for at utdanningen av legespesialister skjer innen faglige forsvarlige rammer og på en måte som sikrer tilstrekkelig kvalitet og gjennomstrømning i utdanningsløpet. Det skal lages en **overordnet utdanningsplan** for den enkelte spesialitet som angir hvordan virksomheten vil sikre at leger i spesialisering kan oppnå læringsmålene. Formålet med den overordna utdanningsplanen for hver av spesialitetene er å beskrive oppbygning og rekkefølge for hele utdanningsløpet i spesialiteten, inkludert spesialiserings- /suppleringstjeneste.

Forskriften stiller tydelige krav til hva utdanningsplanen skal inneholde. Helse Vest har laget en mal for hvordan utdanningsplanen skal utformes. Planen gjelder for perioden: 1. juni 2019 -31. mai 2020. Utdanningsplanen skal oppdateres årlig.

Planen gjelder for følgende arenaer:

1. Medisinsk avdeling, Haukeland Universitetssjukehus, med seksjonene blodsykdommer, hormonsykdommer, nyresykdommer, fordøyelsessykdommer og infeksjonssykdommer.
2. Mottaksklinikken, Haukeland Universitetssjukehus.
3. Lungeavdelingen, Haukeland Universitetssykehus.
4. Hjerteavdelingen, Haukeland Universitetssykehus.

Spesialitet Indremedisin (LIS 3)

I tillegg til LIS3 Indremedisin, vil Medisinsk Avdeling ha spesialistutdanning i LIS2 Indremedisin, LIS3 fordøyelsessykdommer, LIS3 nyresykdommer, LIS3 infeksjonssykdommer, LIS3 endokrinologi og LIS3 hematologi.

Beskrivelse av utdanningsvirksomheten

Medisinsk avdeling, HUS, har seksjoner for blodsykdommer, endokrinologi, fordøyelsessykdommer, infeksjonssykdommer og nyresykdommer. I alt har avdelingen 68 døgnenger. Alle seksjonene ved avdelingen har også pasienter med generelle indremedisinsk sykdom.

Avdelingen hadde ved utgangen av 2018 30 LIS 2-3 stillinger, hvorav 11 stillinger er rotasjonsstillinger mellom seksjoner og andre avdelinger for leger under utdanning i indremedisin del 2 og del 3. De øvrige er utdanningsstillinger i blodsykdommer, endokrinologi, fordøyelsessykdommer, infeksjonssykdommer og nyresykdommer. Alle stillingene er besatt, eventuelt med vikarer.

Overlegestaben består av 42 overleger, herav 8 i bistilling ved Universitetet. Medisinsk avdeling ved Haukeland Universitetssykehus er en stor lokal-, sentral- og regionsykehusavdeling. Ca. 90 % av pasientene innlegges med behov for øyeblikkelig hjelp. Ved utgangen av 2018 hadde avdelingen 69 senger. I 2018 hadde avdelingen 7350 avdelingsopphold og 62 000 poliklinikkopphold.

Arbeidsoppgavene omfatter hele det indremedisinske fagområdet på regionssykehusnivå. Sykehuset har Universitetsbibliotek med oppdatert litteratur og et rikt utvalg av medisinske tidsskrifter. Biblioteket skaffer også artikler fra tidsskrifter som sykehuset ikke abonnerer på. Alle seksjoner driver med undervisning og forskning, og avdelingens aktivitet er tett knyttet opp til virksomheten ved Klinisk institutt 1 og 2 ved Medisinsk fakultet, Universitetet i Bergen. Utdanningskandidatene stimuleres til å ha egne forskningsprosjekter, og de bidrar også selv til avdelingens internundervisning og til tider i eksterne kurs som arrangeres ved avdelingen. Spisskompetansen er ivaretatt med professorater i samtlige hovedspesialiteter med unntak av geriatri. Avdelingen har et nært samarbeid med Hjerte- og Lungeavdelingen, Mottaksklinikken og Voss Sykehus. Vi samarbeider også med sykehusets øvrige avdelinger.

Utdanningskandidatene roterer mellom de ulike seksjonene i Medisinsk avdeling samt Hjerte- og Lungeavdelingen og Mottaksklinikken en gang hvert år eventuelt hver 6. måned. LIS 2-3 har en tjenesteplan på ca. 41 timer pr. uke. Vaktordningen for LIS ved Medisinsk avdeling er organisert i to 11 delte vaktordninger (M1 og M2). Vaktdøgnet er to-delt med vaktskifte kl. 08.00 og 16.00. Hjerte- og Lungeavdelingen og Mottaksklinikken har egne nokså tilsvarende forvaksordninger. I tillegg er det seksjonerte bakvakter tilstede til kl 18 (14), og deretter i hjemmevakt.

Tjenesteplanene til LIS går over 27 uker med 11 delt vakt, faglig fordypning, poliklinikk og to avspaseringsuker.

LIS har fast poliklinikk innarbeidet i tjenesteplanen. Omfanget tilfredsstillende kravene for spesialisering i Indremedisin. LIS har mulighet for tilgang på journal

og henvisninger i forkant for å planlegge konsultasjonene, og de kan rådføre seg med overlege før, under og etter konsultasjonen.

Alle utdanningskandidatene har pr. uke 4 timer avsatt til poliklinikk samt 4 timer til faglig fordypning. For å sikre at dette gjennomføres etter intensjonene, er det innført i LIS-tjenesteplanene. Alle leger skal rapportere aktiviteten i fordypningstiden til sine respektive seksjonsoverleger.

Avdelingen har utarbeidet en akuttmedisinsk metodebok som primært er tilrettelagt for leger i vaktjeneste, Metodeboken revideres regelmessig. Det finnes mer spesialiserte metodebøker på de ulike seksjonene.

Beskrivelse av utdanningsløpene

LIS 2-3 løpene i de indremedisinske fag har en normert minstetid på 5 år pluss LIS 1 tjenestetid. I utgangspunktet fordeler vi derfor tjenestetiden tilnærmet likt på LIS 2 og LIS 3 løpet.

LIS 2 Løpet:

LIS 2 forløpet i Helse Bergen har en definert minstetid på ca. 30 mnd. De 152 aktuelle læringsmålene med læringsaktiviteter er tenkt oppnådd gjennom rotasjon mellom Mottaksklinikken, Hjerte-, Lunge- og Medisinsk avdeling og evt. Voss sykehus. I tillegg til tjeneste ved Medisinsk avdeling, HUS, vil LIS 2 kandidater måtte rotere minimum 6 måneder til Hjerte- og Lungeavdelingen eventuelt Mottaksklinikken for å få oppfylt læringsmålene. For kandidater som går hele sitt forløp på HUS vil LIS 2 modulen i størst mulig grad slutføres før en går videre med planen for LIS 3.

LIS 3 Løpet:

Haukeland Sykehus – Helse Bergen gir tilbud om komplett tjeneste for alle 104 læringsmål.

Minstetid for LIS 3 forløpet i Indremedisin er ca. 30 måneder.

De aktuelle læringsmålene med læringsaktiviteter er tenkt oppnådd gjennom rotasjon mellom Mottaksklinikken, Hjerte-, Lunge- og Medisinsk avdeling og Voss sykehus. For LIS 3 tenker en seg at en som minimum i tillegg til tjeneste ved Medisinsk avdeling må ha 6 måneder tjeneste ved Hjerte- og Lungeavdelingen. Generelt er det ønsket å rotere til mange ulike seksjoner. Det jobbes også med mulighet for å utnytte veiledningskapasitet og aktivitet hos privat avtalespesialist (Tidligst klar 2020).

Introduksjon av nye LIS

Nye LIS introduseres i avdelingen på følgende måte:

1: Skriftlig introduksjonsinformasjon sendes ut på forhånd

2: Introdag:

- Felles møte med Avdelingsdirektør
- Administrativt mottak ved medisinsk sekretariat. Kort omvisning i avdelingen og utdeling av ID kort, klær.
- Møte med seksjonsoverlege og omvisning i seksjonen.

3: Tidlig medarbeidersamtale og tildeling av veileder.

- Tildeling av kurspakke nyansatte (Introkurs IKT. aHLR kurs)
- Tildeling av avdelingens generelle kurspakke for regelmessig gjennomføring (Brannvern, IT sikkerhet, hygiene)
- Tildeling av aktuelle kompetanseplaner i lis utdanningen

4: Utforming av individuell utdanningsplan sammen med veileder.

Supervisjon, veiledning og faglig utvikling.

Veiledning

Alle kandidatene har personlig veileder, og har utarbeidet individuell utdanningsplan. Leder av utdanningsutvalget har ansvaret for å oppnevne veileder. Veiledningen foregår i arbeidstiden markert i arbeidsplanen med fast møte 1. tirsdag hver måned. Veilederkurs er obligatorisk.

For alle som følger ny modell for LIS 3 utdanning er veiledning, kurs og prosedyreopplæring lagt inn i kompetanseportalen og kan følges i egen app. Kandidater som følger overgangsordning følger individuell utdanningsplan etter gammel mal.

Evaluering av faglig progresjon:

Foregår i samråd med veileder med eller ruten hjelp av kompetanseportalens oppsatte læringsmål og midler. Kandidatene gis regelmessig tilbakemelding på faglig progresjon i veiledningssamtalene.

Råd gis i forhold til hvor kandidaten skal konsentrere sin innsats til enhver tid og bidrar i dialogen med seksjonsleder/ listefører for å sikre adekvat tjeneste.

Evaluering av egnethet

Foregår i felleskap av overlegekollegiet. De fleste tilfeller håndteres dette ukomplisert under avsatt veiledningstid. Hvis kandidaten fremstår uegnet må seksjonsleder i samråd med avdelingsleder på medisinsk avdeling gi uttalelse. Et forhåndsdefinert utvalg av læringsmålene skal før endelig godkjenning vurderes i evalueringsskollegium for kandidater som følger ny ordning.

Deltagelse i faglige møter

Kandidater oppfordres til å delta i seksjonens møter.

Kurs og kongresser

Spesialistkandidatene får permisjon til deltagelse på obligatoriske og tellende kurs, eventuelt faglig viktige møter/ internasjonale kongresser med inntil 2 uker per år. Utover 2 ukers permisjon kan, dersom den daglige driften tillater det.

Vurdering og dokumentasjon av oppnådde læringsmål

Når en LIS mener at et læringsmål er oppfylt legges en kort beskrivelse inn i kompetanseportalen, læringsmålet signeres av LIS og meldes så automatisk opp til veileder evt. Supervisør. Læringsmålet godkjennes så etter en diskusjon av det aktuelle læringsmålet ved veileder/supervisør.

Et utvalg av læringsmål (Se sentral plan for læringsmål i Helse Bergen) godkjennes etter evaluering i evalueringskollegium i løpet av siste halvår av tjenesten. Etter at alle læringsmål er godkjent av kandidat og veileder går forløpet til godkjenning hos utdanningsansvarlig overlege.

Teoretisk undervisning

Som rutine skal berørte læringsmål tydelig defineres ved foredragenes start. Den teoretiske undervisning består av 3 x 25 minutter per uke med morgenundervisning sammen med Hjerte- og Lungeavdelingen og Mottaksklinikken. Annenhver fredag er det 60 minutters felles undervisning for alle leger på sykehuset, tilsvarende 30 minutter per uke. Til sammen 90 minutter per uke med felles undervisning for LIS på Med-, Hjerte-og Lungeavdeling og Mottaksklinikk. I tillegg har de enkelte seksjoner/avdelinger minst 2 timer ukentlig internundervisning for sine leger. Hver mandag morgen har Medisinsk avdeling kasuistikk med varighet 20 minutter.

Når det gjelder oppmøtet av LIS på undervisningen, er inntrykket at 100 % av de legene som er tilstede deltar i undervisningen. De som ikke er tilstede er fraværende grunnet vakter, avspasering, ferie, o.l.

Som hovedregel får alle utdanningskandidater permisjon med lønn til tellende utdanningskurs inntil to uker per år, og i spesielle tilfeller kan permisjon gis også utover disse to ukene.

Felles kompetansemål (FKM)

Felles kompetansemål er tildelt som plan i felles kompetansemodul.

Teoretisk undervisning under temaene Etikk, Kvalitet og pasientsikkerhet, Livverkt, pasient og brukermedvirkning, systemforståelse,

organisasjonsutvikling og ledelse dekkes inn i obligatorisk administrasjon og ledelseskurs.

Temaer som pasient og pårørende opplæring, samhandling, kommunikasjoner, kunnskapshåndtering og forskningsforståelse dekkes inn gjennom internundervisning og veiledning og eventuell gruppeveiledning. Kandidater oppfordres til å bidra i seksjonen LMS kurs.

I samråd med seksjonsleder og veileder tildeles alle LIS en konkret oppgave innen kvalitetssikring- / forbedring- / pasientsikkerhetsarbeid.

Utdanningsutvalg og utdanningsansvarlig overlege

Medisinsk avdeling har eget utdanningsutvalg for LIS 2 og 3 i Indremedisin. Utvalget har normalt tre medlemmer inkludert lege i spesialisering. Utvalget består pr 010519 av Overlege Anette Rivedal (leder), overlege, phd Roald Flesland Havre og LIS Kristin Stormo. Utvalget har møter fire ganger pr. år. Seksjonsoverlege Rolf Christiansen er utdanningsansvarlig overlege for LIS 2-3 i Indremedisin.

Forskning

Avdelingen har utstrakt forskningsaktivitet. Avdelingen har 30 overleger med forskningskompetanse i form av doktorgrad

- Hvordan forskning er integrert i avdelingens/seksjonens virksomhet
- Mulighet for LIS å møte på avdelingen/seksjonens forskningsmøte. På disse møtene diskuteres spesielt forskningsrelaterte emner.
- Avdelingen har et meget aktivt forskningsmiljø, og spesialistkandidatene oppmuntres til å delta med egne prosjekter eller skrive artikler med god veiledning.
- Avdelingen har en liberal holdning til delt stilling mot forskerstilling ved UiB eller Helse Vest.
- Grunnleggende vitenskapsfilosofiske emner diskuteres regelmessig i forskningsmøter.
- Kandidater i strukturert forskningsprogram deltar i egne kurs i forskningsmetode og «good clinical practice».
- Temaet og muligheten for forskning tas opp i veiledning.
- Hvordan det organiseres at LIS i løpet av sin gruppe I-tjeneste minimum deltar i et prosjekt innen forskning, fagutvikling eller kvalitetssikring?
- Tilrettelegging er beskrevet over.

- Forskning er ikke en obligatorisk del av seksjonens LIS utdanning, men det oppfordres til dette og det er gode muligheter for å delta.
- Kandidater som ikke forsker vil regelmessig få oppgaver innen andre felter av seksjonens fagutviklings og kvalitetsarbeid.

Individuell utdanningsplan

Ved tilsetting vil det utarbeides en individuell utdanningsplan for LIS, som viser hva LIS skal gjennomføre (læringsmål, læringsaktiviteter og læringsarenaer), basert på hvor i utdanningsløpet LIS starter. Den individuelle utdanningsplanen utarbeides av LIS i samarbeid med veileder og evt. utdanningsansvarlig overlege. Planen skal godkjennes av leder

Simulering og ferdighetstrening

Utdanningskandidaten har tilgang til simulator for gastroskopi, coloskopi, EUS og ultralyd samt simulatorer for hjerte-lunge redning. Videre lager avdelingen regelmessig fantom for øving på leverbiopsi i forbindelse med obligatorisk kurs i gastroenterologisk ultralyd.

Bruk av simulatorer og fantomer foregår sammen med superbruker/supervisor. Avdelingene har felles ferdighetstrening i AHLR/ABC – airways, breathing, circulation.

Det tilstrebes at opplæringen skal foregå i trygge rammer både for opplæringskandidat og pasient.

Tillitsvalgte

Avdelingen har egne valgte tillitsvalgte for Yngre legers forening og et eget avdelings- og legeberneombud.

Kontakt

For spørsmål om spesialistutdanningen ta kontakt med seksjonsoverlege med ansvar for spesialistutdanningen eller leder for avdelingens utdanningsutvalg.